

STRUKTURA ZACHOWAŃ REKREACYJNYCH

Od koncepcji systemu do struktury rekreacji

Podstawy rekreacji

WYKŁAD II

System

- Każdy system charakteryzuje się:
  - funkcją
  - mechanizmami
  - zasobami (przepustowością)
- Czy ludzka aktywność może być potraktowana z perspektywy systemowej?
  - przykłady

Zmienne systemowe

- Główne pytania w ramach perspektywy systemowej, to:
  - Jaką funkcję lub cel ma dana aktywność w kontekście ludzkiego życia jako całości?
  - Jakie mechanizmy, czynności umożliwiają realizację danej aktywności?
  - Jakie są konieczne zasoby (zdrowie, czas, umiejętności, inteligencja), aby dana aktywność była zrealizowana?

Trzy wymiary analizy

- Każda aktywność ludzka może być rozpatrywana w następujących wymiarach:
  - biologicznym
  - psychologicznym
  - społecznym
- Biologiczne czynniki są pod kontrolą genów
- Psychologiczne czynniki zależą od struktur poznawczych, pamięci, planów, wizji tożsamości
- Społeczne czynniki warunkowane są przez system aksjo-normatywny i zestaw symboli kulturowych

Czynniki strukturalne warunkujące zachowanie ludzkie

	Zmienne strukturalne		
Poziom analizy	FUNKCJE	MECHANIZMY	ZASOBY
BIOLOGICZNY	instynkty	działanie organów ciała	usposobienie
PSYCHOLOGICZNY	scenariusze życia	zdolności (pamięć, postrzeganie)	cechy charakteru
SPOŁECZNY	instytucje	organizacje	zasoby społeczne (władza, status)

Wątpliwości

- Podejście systemowe kładzie nacisk na funkcjonalność i spójność danej całości
- Tym samym, wyklucza lub istotnie pomija ewentualne niespójności i konflikty
- Kładąc nacisk na stabilność struktury, zbyt mało akcentuje statyczność (niewielkie zainteresowanie zmianą)

Doniosłość poznawcza

- **NIE** – podejście systemowe nie do analizy aktywności rekreacyjnej jako takiej
- **TAK** – podejście systemowe do analizy tego, jak społecznie i jednostkowo kreowana i postrzegana jest aktywność rekreacyjna

Hipokinezja

- Poziom biologiczny – zbyt niski poziom zaspokojenia potrzeb ruchowych wynikających z biologicznej konstrukcji ludzkiego organizmu
- Poziom psychologiczny – obciążenie psychiczne związane z niezaspokojeniem potrzeb biologicznych, reakcje stresowe
- Poziom społeczny – hipokinezja jako choroba cywilizacyjna?

Funkcje rekreacji

- **Regeneracyjna** – regeneracja organizmu (*poziom biologiczny i psychologiczny*)
- **Rozrywkowa** – zabawa i rozrywka (*poziom psychologiczny i społeczny*)
- **Rozwojowa** – rozwijanie wiedzy i osobowości (*poziom psychologiczny i społeczny*)
- **Kompensacyjna** – wyrównanie braków (*poziom psychologiczny i społeczny*)
- **Kreacyjna** – twórcza samorealizacja (*poziom psychologiczny*)
- **Katartyczna** – oczyszczenie i odreagowanie (*poziom biologiczny i psychologiczny*)
- **Integracyjna** – zawiązywanie i wzmacnianie więzi (*poziom społeczny*)
- **Adaptacyjna** – przystosowanie (*poziom biologiczny, psychologiczny i społeczny*)
- **Stymulatywna** – pobudzanie rozwoju (*poziom biologiczny i psychologiczny*)
- **Korektywna** – przeciwdziałanie odchyleniom od normy (*poziom biologiczny*)
- **Emancypacyjna** – uwolnienie od ograniczeń (*poziom społeczny*)
- **Ekonomiczna** – ograniczenie wydatków na leczenie (*poziom społeczny*)
- **Społeczno-ideologiczna** – socjalizacja (*poziom społeczny*)
- **Lokalizacyjna** – status społeczny (*poziom społeczny*)

Czym jest rekreacja?

- Rekreacją są te działania podejmowane w czasie wolnym, które realizują w/w funkcje i jednocześnie cechuje je:
  - aktywność,
  - odmienność,
  - bezinteresowność,
  - rozrywkowy charakter.
- Działania te realizowane są w ramach posiadanych zasobów biologicznych (płeć, wiek, kondycja), psychologicznych (cechy charakteru, zainteresowania, tożsamość) i społecznych (status społeczny).

Kontrowersje

- Co się dzieje, gdy indywidualne potrzeby rekreacyjne odbiegają od narzucanych społecznie wzorców rekreacji?
- A co, jeżeli posiadane zasoby utrudniają bądź wręcz uniemożliwiają realizację społecznie wyznaczonych wzorców rekreacji?